

*Nataša Špehar
Jelka Gošnik
Igor Topolovac*

PREFERENCIJE STUDENATA FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU PREMA SPORTSKIM AKTIVNOSTIMA U RAZDOBLJU OD ŠEST GODINA

1. UVOD

Studentska populacija je u posljednjih nekoliko godina determinirana aktualnim socijalnim zbivanjima te kulturološkim fenomenima koji bitno utječu na njihovo bavljenje sportskim aktivnostima, kao i na intenzitet njihova bavljenja. U izgradnji i očuvanju sustava različitih vrijednosti, pa tako i vrijednosti o važnosti bavljenja tjelesnom aktivnosti tijekom čitavog života, značajno pridonosi tjelesno-zdravstveno odgojno-obrazovno područje u okviru sustavnog, planskog, organiziranog i sveobuhvatnog odgoja i obrazovanja kroz nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture.

Ritam života i različiti aspekti društvenog djelovanja i svakodnevne obveze zahtijevaju od studenata sve veći tjelesni i psihički napor i angažman u realizaciji istih. Također je, prema Petkovšek (1981.), značajan faktor u izboru i bavljenju određenom sportskom aktivnosti i adekvatna ponuda sportskih sadržaja kao i financijska zahtjevnost, odnosno inicijalno financijsko ulaganje. Kako je u današnje vrijeme čovjek intelektualac sve više pasivan u svim aspektima djelovanja, tako je pasivan i u području bavljenja sportskom aktivnosti. Ubrzan ritam života i pasivizacija čovjeka u svakom smislu značajno doprinosi kojim sportskim aktivnostima će se pojedinac baviti.

Od akademske godine 2002./03. nadalje Samostalna katedra za kineziologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sustavno provodi istraživanje preferencija studenata prema sportskim aktivnostima i njihovog bavljenja tjelesnom aktivnosti (Gošnik i sur. 2002.). U akad. god. 2001./02. na uzorku od 2681 studenta (2206 studentica i 475 studenata) ispitivalo se bavljenje studenata tjelesnim aktivnostima i njihov odnos prema sportu, stavovi, interesi i potrebe za tjelesnom aktivnosti.

Cilj ovog istraživanja je ispitati želje, stavove i mišljenja studenata o sportskim sadržajima, njihovim potrebama za tjelesnom aktivnosti. Ono značajno doprinosi praćenju aktualnog stanja realizacije nastavnih sadržaja tjelesno-zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja te omogućuje planiranje i programiranje novih sportskih sadržaja i njihova intenziteta te njihove realizacije odgovarajućim

metodičko-organizacijskim oblicima rada u nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture (Bosnar i sur. 2000.).

2. UZORAK I METODE RADA

U Tablici 1. prikazan je broj studenata, njihov ukupan broj u šest uzastopnih godina istraživanja: akad. god.: 2002./03., 2003./04., 2004./05., 2005./06., 2006./07. i 2007./08.. Svi ispitanici su bili studenti prve godine studija.

Tablica 1. *Frekvencije i postoci studenata Filozofskog fakulteta u šest uzastopnih godina – u odnosu na broj svih upisanih*

spol	2002./03.		2003./04.		2004./05.		2005./06.		2006./07.		2007./08.	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
M	237	24,20	237	27,95	241	26,80	316	26,66	266	25,95	220	24,60
Σ	978	100,0	848	100,0	898	100,0	1185	100,0	1025	100,0	894	100,0

U istraživanju su obrađene preferencije studenata prema 62 sporta skalom bihevioralnih namjera (Prot, F., Bosnar, K., 1993.). Ispitanik je svaki sport ocijenio na petostupanjskoj skali prema kojoj svaka ocjena iskazuje željeni intenzitet bavljenja određenom sportskom aktivnosti. Tako ocjena 5 označava sport kojim bi se ispitanik svakako želio baviti kada bi imao mogućnost za to. Ocjena 4 označava sport kojim bi se ispitanik rado bavio. Ocjena 3 označava svaki sport kojim bi se ispitanik bavio povremeno ili u pogodnim okolnostima. Ocjena 2 daje se svim onim sportovima kojima se ispitanik ne bi želio baviti, odnosno bavio bi se njima samo ukoliko ne bi imao drugi izbor. Ocjenu 1 ispitanik je dodijelio sportu kojim se nikada ni pod kakvim uvjetima ne bi htio baviti. U obradi podataka korištene su standardne metode deskriptivne i inferencijalne statistike.

3. REZULTATI I RASPRAVA

U Tablicama 2. do 5. prikazani su rezultati prvih i zadnjih deset sportova kojima bi se studenti prve godine studija na Filozofskom fakultetu željeli najviše odnosno najmanje baviti. Rezultati su prikazani za razdoblje od šest godina, od akademske godine 2002./03. do akademske godine 2007./08., a rangirani su na osnovi prosječnih ocjena. Tablice su složene na osnovu petostupanjske skale.

Tablica 2. Rang prvih deset sportova (od 1 do 10) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena

Red. br.	2002./03.			2003./04.			2004./05.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
1.	nogomet	237	2,94	nogomet	223	2,98	košarka	238	2,59
2.	košarka	237	2,90	plivanje	222	2,98	nogomet	237	2,59
3.	plivanje	237	2,85	stolni tenis	223	2,92	vikend izlet.	237	2,55
4.	biciklizam	237	2,81	planinarenje	220	2,90	padobranstvo	236	2,54
5.	planinarenje	237	2,77	padobranstvo	219	2,89	biciklizam	238	2,53
6.	padobranstvo	237	2,77	košarka	222	2,88	stolni tenis	237	2,53
7.	stolni tenis	237	2,69	vikend izlet.	217	2,82	plivanje	237	2,52
8.	vikend izlet.	237	2,68	odbojka	219	2,79	planinarenje	237	2,51
9.	rafting	237	2,61	rafting	218	2,78	rukomet	236	2,45
10.	odbojka	237	2,61	biciklizam	221	2,76	samostrel	237	2,40

Red. br.	2005./06.			2006./07.			2007./08.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
1.	plivanje	280	3,06	nogomet	263	2,75	nogomet	211	2,97
2.	stolni tenis	282	2,97	streličarstvo	263	2,65	stolni tenis	208	2,84
3.	padobranstvo	279	2,87	vikend izlet.	262	2,63	košarka	210	2,77
4.	planinarenje	279	2,86	stolni tenis	263	2,59	plivanje	207	2,75
5.	nogomet	282	2,84	badminton	263	2,55	streličarstvo	210	2,71
6.	košarka	279	2,79	biciklizam	263	2,51	streljaštvo	209	2,71
7.	biciklizam	281	2,78	košarka	263	2,49	planinarenje	210	2,71
8.	ronjenje	275	2,74	plivanje	263	2,45	šah	211	2,68
9.	tenis	275	2,73	padobranstvo	263	2,47	biciklizam	210	2,65
10.	rukomet	279	2,68	planinarenje	263	2,44	vikend izlet.	210	2,63

Svih šest godina mjesto na rang ljestvici zauzimaju sljedeći sportovi: nogomet, košarka, plivanje, biciklizam, planinarenje i stolni tenis. Od sportova s loptom daleko najbolje je rangiran nogomet, a slijedi košarka. Nogomet je četiri puta zauzeo prvo mjesto, jedanput drugo i peto mjesto. Popularnost nogometa u Hrvatskoj i svijetu je više nego očita, medijski potkrijepljena, a kod studenata je prisutna i želja za druženjem te prilika za samoostvarenje i izgradnju sportskog identiteta.

Izrazito privlačan za studente i visoko rangiran sadržaj je plivanje. Plivanje karakterizira jednostavnost pokreta, uključen zdravstveni aspekt te individualnost sporta.

Planinarenje, biciklizam te pet puta rangirano vikend izletništvo sadržaji su u kojima studenti zadovoljavaju svoje potrebe za kretanjem u prirodi te za oslobađanjem od napetosti nakon stresnog studiranja.

Padobranstvo, rafting, ronjenje i samostrel danas su sve popularniji ekstremni ili „adrenalinski” sportovi koji zahtijevaju visoke psihofizičke sposobnosti i naporan trening te predstavljaju opasnost, podižu adrenalin i studentima pružaju priliku da se potvrde sebi i drugima. Rang ljestvica pokazuje trend popularnosti padobranstva i vikend izletništva, s iznimkom u akademskoj godini 2007./08. za padobranstvo i 2005./06. za vikend izletništvo. U prve dvije akademske godine studente je osobito privlačio rafting. Također se u zadnje dvije akademske godine kod studenata javlja interes za streličarstvom i streljaštvom. Kroz svih šest godina visoko je rangiran stolni tenis, zbog dostupnosti, jednostavnosti te zbog većih mogućnosti provođenja u nastavi Tjelesne i zdravstvene kulture.

Studenti svih šest generacija pojedinačno odbijaju baviti se „ženskim” sportovima koji imaju izraženu estetsku komponentu: aerobikom, ritmičkom gimnastikom te sinkroniziranim plivanjem. Također odbijaju baviti se, osim klizanjem i hokejom na travi, i tipično „muškim” sportovima poput hrvanja. Hrvanje, boks i hokej na travi za studente predstavljaju grubost te ih neposredan kontakt s protivnicima sve više odbija.

Tablica 3. Rang zadnjih deset sportova (od 53 do 62) s obzirom na veličinu aritmetičke sredine ocjena

Red. br.	2002./03.			2003./04.			2004./05.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
53.	ritm. gimn.	237	1,58	ritm. gimn.	220	1,46	aerobika	238	1,42
54.	aerobika	237	1,59	akrobatika	219	1,49	akrobatika	238	1,50
55.	akrobatika	237	1,61	aerobika	220	1,54	ritm. gimn.	237	1,51
56.	sinkr. plivanje	237	1,68	sinkr. plivanje	220	1,60	sinkr. plivanje	236	1,66
57.	sport. gimn.	237	1,78	sport. gimn.	219	1,72	softball	237	1,76
58.	hrvanje	237	1,82	hrvanje	218	1,72	sport. gimn.	237	1,78
59.	hokej na travi	237	1,85	dizanje utega	220	1,84	hrvanje	238	1,79
60.	dizanje utega	237	1,86	hokej na travi	218	1,87	hokej na travi	238	1,79
61.	klizanje	237	1,91	klizanje	219	1,88	klizanje	238	1,82
62.	boks	237	1,92	softball	220	1,88	dizanje utega	238	1,83

Red. br.	2005./06.			2006./07.			2007./08.		
	SPORT	N	M	SPORT	N	M	SPORT	N	M
53.	ritm. gimn.	273	1,32	aerobika	259	1,31	ritm. gimn.	211	1,32
54.	aerobika	280	1,43	ritm. gimn.	262	1,41	aerobika	211	1,37
55.	sinkr. plivanje	276	1,43	akrobatika	262	1,44	sinkr. plivanje	211	1,43
56.	akrobatika	280	1,59	sinkr. plivanje	263	1,55	sport. gimn.	209	1,48
57.	sport. gimn.	274	1,62	sport. gimn.	263	1,57	akrobatika	210	1,49
58.	hrvanje	276	1,77	hokej na travi	263	1,64	koturaljkanje	211	1,66
59.	klizanje	275	1,80	koturaljkanje	263	1,69	klizanje	210	1,72
60.	hokej na travi	276	1,84	dizanje utega	263	1,71	hrvanje	209	1,76
61.	body building	275	1,85	hrvanje	263	1,71	konjički sport	209	1,78
62.	dizanje utega	279	1,88	klizanje	261	1,72	hokej na travi	210	1,79

Sportska gimnastika i akrobatika su sportovi s naglašenom koordinacijskom komponentom i također su zastupljene u svih šest generacija. U zadnje dvije akademske godine pada kod studenata interes za koturaljkanjem, a raste za dizanjem utega. Dizanje utega, body building i sportska gimnastika visoko su zahtjevni u treningu snage. Na rang ljestvici softball je zastupljen dvaput, u akademskim godinama 2003./04. i 2004./05., a boks i body building i konjički sport jedanput.

Rezultati prikazani tablično ukazuju kod studenata na postojanje elementarne potrebe za kretanjem, ekspresijom, kompenzacijom, socijalizacijom i kreativnosti u sportu. Rasprava pokazuje da nema većih odstupanja u više ili manje cijenjenim sportovima s obzirom na istraživanje provedeno u akad. god. 2001./02. na uzorku od 2681 studenata/ica Filozofskog fakulteta od prve do četvrte godine studija (Gošnik, 2003.).

4. ZAKLJUČAK

Cilj ovog istraživanja je ispitati potrebe, želje, sklonosti i interese studenata Filozofskog fakulteta u Zagrebu prema kineziološkim aktivnostima radi kvalitetnijeg i sustavnijeg planiranja i programiranja nastave Tjelesne i zdravstvene kulture na Fakultetu.

Rezultati istraživanja prikazani su tablično i pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika u preferencijama prema sportskim aktivnostima u razdoblju od šest godina unutar istog spola. Promatrana studentska populacija pripada homogenoj grupi s obzirom na izbor najviše i najmanje privlačnih i zanimljivih sportova. Tako je plivanje u svih šest promatranih generacija sportska aktivnost koja najviše privlači pozornost studenata. Nisko su rangirani koordinirano zahtjevni sportovi te sportovi

koji zahtijevaju bliski kontakt s protivnikom, pri čemu je značajan trend pada interesa studenata prema ragbiju.

Rezultati dobiveni u istraživanju ukazuju na sve veću potrebu za daljnjim istraživanjima motiva, stavova, potreba i preferencija studenata prema sportskim aktivnostima i njihovom bavljenju tjelesnom aktivnošću (Gošnik i sur. 2007.). U skladu s tim značajkama potrebno je planirati i programirati one programske sadržaje unutar nastave Tjelesne i zdravstvene kulture koji optimalno doprinose ostvarivanju svih ciljeva i zadaća nastave Tjelesne i zdravstvene kulture na visokim učilištima.

5. LITERATURA

1. Bosnar, K.; Prot, F. (1993.). Prilagodba škola K1 stava prema športu populaciji studenata Kineziološkog fakulteta, U: *Zbornik radova 2. ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske*, Rovinj, 64 – 69.
2. Bosnar, K.; Gošnik, J. (2000.). Preference športov mestnih otrok v višjih razredih osnovne šole, U: R. Pršot i V. Štemberger (ur.) „*Otrok v gibanju*”, *Zbornik prispevkov 1. mednarodnega znanstvenega posveta*, Gozd Martuljek, 20.–22.10.2000., Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, ISBN 86-7735-046-2, 159 – 164.
3. Gošnik, J.; Bunjevac, T.; Sedar, M.; Prot, F.; Bosnar, K. (2002.). Sport experience of undegraduate students, In. D. Milanović & F. Prot (Eds.), *Proceedings Books of 3rd International Scientific Conference, Opatija, 2002 „Kinesiology-New Perspectives”*, Zagreb: Faculty of Kinesiology, University of Zagreb, ISBN 953-6378-36-1, 457 – 462.
4. Gošnik, J.; Fučkar, K.; Alikalčić, V. (2003.). Preferences toward sports of students at the Faculty of Philosophy, In S. Puhak & K. Kristić (Eds.), *Proceedings book of XVI European Sports Conference, Dubrovnik, 2003., „Making Sport Attractive for All”*, Zagreb: Ministry of Education and Sport of the Republic of Croatia, ISBN 953-6569-12-4, 71 – 77.
5. Gošnik, J.; Sedar, M.; Bunjevac, T. (2007.), Preferencije studenata/ica Filozofskog fakulteta u Zagrebu prema sportskim aktivnostima, U: V. Findak (ur.) *Zbornik radova 16. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske, Poreč, 2007., „Antropološke, metodičke, metodološke i stručne pretpostavke rada u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije”*, Zagreb: Hrvatski kineziološki savez, ISBN 953-95082-2-3, 430 – 437.
6. Petkovšek, M. (1981.), Dinamika interesov slovenskih visokošolcev za športno dejavnost, Institut za kineziologijo Visoke šole za telesno kulturo, Ljubljana.